РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 5-го падолиста 1918. Ч. 132. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, November 5, 1918. No. 132.

АВСТРІЯ ЗАКЛЮЧИЛА РОЗЄМ ОРУЖА.

АВСТРО-УГОРСЬКІ УКРАЇНЦІ ЗЛУЧИЛИ СЯ З УКРАЇНОЮ.

Болгарія проголосила републику. – Болгарський король Борис уступив з престола.

Угорщина републикою.– Ґр. Тіса замордований.– Австро-угорська фльота в руках полудневих Славян.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АВСТРІЯ ПРИЙМИЛА УСЛІВЯ РОЗЄМУ ОРУЖА.

Боротьба на італійськім фронті покінчена.

ВІДЕНЬ, 3. падолиста. — **„НА ІТАЛІЙСЬКІМ БОЄВІМ ФРОНТІ НАШІ ВІЙСКА ЗАПЕРЕСТАЛИ БОРОТЬБУ НА ПІДСТАВІ РОЗЄМУ ОРУЖА, ЯКИЙ ЗАКЛЮЧЕНО", доносить нинішний урядовий рапорт.**

„Услівя розему оружа будуть оголошені в слідуючім звіті".

НАСТУП ІТАЛІЙЦІВ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Австрійці втратили 100.000 полонених і 2.200 гармат.

РИМ, 3. падолиста. — **Італійські війска взяли 100.000 Австрійців в полон і здобули 2.200 гармат,** як се доносить урядовий рапорт.

Італійська кіннота зближаєть ся до ріки Таліяменто. Австрійці опорожнюють місто Удіне, в якім находила ся в 1917 р. головна кватира італійського головного штабу.

ВОРОХОБНЯ СЕРЕД АРМІЇ.

АМСТЕРДАМ, 2. падолиста. — **23 австро-угорських дивізій (около 230.000 людий) збунтувало ся,** як се доносить телеграма з Відня. **Покинувши фронт прибули вони до Кляґенфурту, столиці Каринтії, де розпочали бити ся поміж собою.**

Німецькі часописи оцінюють число австро-угорських дезертирів на 100.000.

Найбільший австрійський корабель затоплений.

РИМ, 2. падолиста. — Італійські торпедовці, які в пятницю дістали ся до Полї, затопили австрійський дреднот „Вірібус Унітіс".

Алїянти мають обсадити Трієст.

БАЗИЛЕЯ, 2. падолиста. — Комітет публичної безпеки в Трієсті зі страху перед дезертирами, які прибувають з італійського фронту, вислав до Венеції делеґацію з просьбою, щоби командант фльоти алїянтів на Адрійськім мори обсадив місто Трієст, як се доносить телеґрама з Відня.

Командант згодив ся на те і можна сподівати ся, що війска алїянтів кождої хвилї обсадять Трієст.

Італійські війска заняли Трієнт і Трієст.

РИМ, 3. падолиста. — **Італійські війска заняли місто Трієнт, найсильнійшу австрійську кріпость в Тиролю,** як се доносить останний військовий рапорт.

Італійські війска висіли в Трієсті. Зі замку повіває італійський прапор.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

РЕВОЛЮЦІЯ В АВСТРІЇ.

Соціяліст Віктор Адлер в революційнім правительстві.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — „Берлїнер Таґеблят" подає слідуючу телеґраму з Відня:

„Народні збори зійшли ся о год. 3-тій на засідане. Величезна товпа народу нагромадила ся перед парляментом, повіваючи червоними прапорами. Соціялїстичних послів витано радісно, коли вони промовляли до товпи, жадаючи утвореня републики.

„Президента міста Вайскірхнера, який хотів забрати голос, привитано свистом. МІЖТИМ НАРОДНІ ЗБОРИ ПРИЙМИЛИ НОВУ КОНСТИТУЦІЮ, В ЯКІЙ НЕМА МІСЦЯ ДЛЯ КОРОНИ. Народні збори мають власть законодатну, а державна рада і правительство власть виконуючу.

„Зорґанізовано перше революційне правительство, в склад котрого входять: соціялїст Віктор Адлер, мінїстер заграничних справ; капітан Маер, мінїстер війни; соціялїст др. Мабоя, мінїстер внутрішних справ; націоналїст др. Штайнвендер, мінїстер фінансів.

„О год. 8-мій вечером прибула до народних зборів делеґація офіцирів і жовнірів, домагаючи ся утвореня ради жовнірів в цїли переведеня демобілїзації армії і знесеня військових ґарнїзонів".

ДОМАГАЮТЬ СЯ УТВОРЕНЯ РЕПУБЛИКИ.

Большевизм поширюєть ся щораз сильнїйше.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Телеґрама з Копенгаґен доносить на підставі вістий одержаних з Берлїна, що у Відни панує цїлковитий спокій. Цісар Карло находить ся ще доси у Відни.

Телеґрама звучить:

„Аґітація за перетворенем німецької Австрії в републику є сильна, однак доси не повзято в тім напрямі остаточного рішеня, хоч проголошеня републики можна надіяти ся кождої хвилї. Мешканцї Відня є покищо вдоволені, що нове німецько-австрійське правительство виконує всю законодатну і екзекутивну власть, зовсім не оглядаючи ся на цісаря.

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР МАЄ НАМІР УСТУПИТИ З ПРЕСТОЛА.

Цісар Карло хоче перенести ся до Швайцарії.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Телеґрама з Копенгаґен, покликуючи ся на вістку, одержану від віденського кореспондента „Берлїнер Таґебляту", доносить, що цісар Карло відбув в суботу з членами кабінету і провідниками партій важну конференцію, **на якій предложив свій намір, що хоче уступити з престола і виїхати до Швайцарії.**

Ґр. Андраші уступив.

Ціріх, 2. падолиста. — **Ґр. Юлїй Андраші, австро-угорський мінїстер заграничних справ, уступив,** як се доносять нинїшні вісти.

Премієр Лямаш признав німецько-австрійську державну раду.

АМСТЕРДАМ, 2. падолиста. — Австрійський премієр, проф. Лямаш, повідомив президента німецько-австрійської ради, що його уповажнено передати власть, о скільки вона відносить ся до німецько-австрійських земель, німецько-австрійській державній раді, як се доносить нинїшна телеґрама з Відня.

Зірване дипльоматичних зносин між Австрією і Німеччиною.

АМСТЕРДАМ, 1. падолиста. — Як доносять вісти, **між Австрією і Німеччиною прийшло до зірваня дипльоматичних зносин.**

Князь Гогенльоге, німецький амбасадор у Відни, і його штаб виїхали до Берлїна, як се доносить телеґрама з Берлїна.

РЕВОЛЮЦІЯ НА УГОРЩИНІ.

Ґр. Каролї на чолї нового правительства.

КОПЕНГАҐЕН, 1. падолиста. — **В БУДАПЕШТІ ПЕРЕВЕДЕНО РЕВОЛЮЦІЮ УСПІШНО І УГОРСЬКА НАРОДНА РАДА ПЕРЕЙМИЛА ВЛАСТЬ НА УГОРЩИНІ, як се доносить телеґрама від ґр. Каролія до „Берлїнер Таґебляту".**

УГОРЩИНА ПРОГОЛОШЕНА РЕПУБЛИКОЮ.

БЕРНО (Швайцарія), 3. падолиста. — **Ґр. Каролї, одержавши звільнене від присяги вірности супроти короля Карла, ПРОГОЛОСИВ УГОРЩИНУ РЕПУБЛИКОЮ, як се доносить телеґрама з Відня до часописи „Бунд".**

Каролї президентом народної ради.

Телеґрама з Будапешту до Базилеї доносить, **що в угорській столиці проголошено нинї урядово склад нового кабінету з ґр. Каролїм на чолї.**

Арх. Йосиф опустив Будапешт.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — **Після проголошеня в Будапешті угорської републики архикнязь Йосиф, представник цісаря, опустив місто,** як се доносить телеґрама з Ціріху до „Ексчендж Телеґраф".

Відозва угорської народної ради.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Угорська народна рада, як се доносить німецька бездротна телеґрама, видала в Будапешті до народу слідуючу проклямацію:

„Народе! Жовніри, робітники і горожани переймили власть у свої руки і рада зібрала ся на засідане. Демократія є осьвячена. В імени сьвітового мира повертайте назад до праці. Жовніри! Повертайте до своїх бараків!"

Ґр. Тіса замордований.

КОПЕНГАҐЕН, 1. падолиста. — **Ґр. Тіса, бувший угорський премієр, зістав замордований,** як се доносить нинїшна телеґрама з Будапешту. **Його застрілив на улиці в Будапешті жовнір, коли він ішов враз зі своєю родиною.** Вистріл зранив також одну женщину, яка знаходила в товаристві ґр. Тіси.

Ґр. Тіса уходив за найбільшого реакціонера на Угорщині. Його вважано також головним виновником війни; йому закидано, що він був причиною замордованя архикнязя Фердинанда.

Ґр. Тіса був двічи премієром угорського кабінету. За його урядованя приходило часто в угорськім соймі до бурливих сцен. В 1913 р. визвав він трох своїх полїтичних противників до двобою. В однім з двобоїв ранив він ґр. Каролїя.

Вже 17. жовтня зроблено замах на жите ґр. Тіси, але той замах не вдав ся.

Ґр. Тісу застрілили жовніри в його палаті.

АМСТЕРДАМ, 3. падолиста. — Берлїнська „Фосіше Цайтунг" подає опис замордованя бувшого премієра угорського, ґр. Стефана Тіси.

О год. 6-тій вечером три жовніри війшли до палати ґр. Тіси і удали ся до сальону. Ґр. Тіса, його жінка і графиня Альмаші, вийшли до них, питаючи їх, чого вони хочуть. „Що держите у своїй руці?" запитав один зі жовнірів ґр. Тісу.

Ґр. Тіса відповів, що револьвер. Жовніри приказали, щоби він положив револьвер, але ґр. Тіса відповів:

„Не зроблю сього, бо ви не відложили своїх карабінів".

Опісля жовніри приказали женщинам опустити кімнату, але сі відмовили ся. Один зі жовнірів промовив до ґр. Тіси отсими словами:

„Ви є відповідальними за знищене житя міліонів людий".

Підносячи свої карабіни до стрілу, жовніри крикнули:

„Прийшла година порахунку!"

Жовніри дали сальву і ґр. Тіса повалив ся. Послїдні його слова були: „Вмираю. Так повинного би бути".

Жовніри опустили палату в товаристві жандармів, які передше стояли на сторожі коло брами палати.

Німецька република в Чехії.

АМСТЕРДАМ, 1. падолиста. — **Німецька часть Чехії утворила окрему републику,** як се доносить нинїшна телеґрама з Відня.

Президентом сеї републики вибраний радикал Пахер. Місто Райхенберґ є столицею нової держави.

Ведуть переговори в цїли злуки з Німеччиною.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — Німецько-чеські посли, проголосивши свою власну державу в німецькій части Чехії, **війшли** в переговори з німецьким правительством в Берлїні в справі прилученя сеї держави до Німеччини, як се доносить телеґрама з Відня до Амстердаму.

Чехи-Словаки жадають для себе Відня.

КОПЕНГАҐЕН, 30. жовтня. — Домаганя чесько-словацьких часописий викликали сильне розярене в пресї німецькій.

Чеська часопись „Народні Лїсти" жадає, щоби не позволити на злуку німецької части Чехії з Німеччиною. Часопись „Вечер" жадає влученя до чеської держави долїшної Австрії по ріку Дунай, включаючи Відень. „Вечер" заявляє, що не можна допустити до того, щоби Чехи в долїшній Австрії були відокремлені від Чехії та що більшість мешканців Відня або їх родичі походять з Чехії і Моравії. Чеські часописи домагають ся також влученя до чесько-словацької держави пруського Шлеску.

Соціялїстичний орґан берлїнський „Форвертс", обурений через сї домаганя Чехів, пише:

Сама історія Чехів вказує про неможливість знищеня навіть найменьшого народу. А тепер вони хотїли би розірвати на кусні 70-міліоновий нарід німецький. Бідні дураки".

Фабрика оружа „Скода" в руках Чехо-Словаків.

ПАРИЖ, 2. падолиста. — Велика австрійська фабрика оружа „Скода" в місті Пільзні (у Чехії) перейшла під контролю чесько-словацького правительства, як се доносить телеґрама з Ціріху до часописи „Матен". Всїх німецьких робітників сейчас видалено з фабрики.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АВСТРО-УГОРСЬКІ УКРАЇНЦІ ЗЛУЧИЛИ СЯ З УКРАЇНОЮ.

(Після кореспонденції Артура С. Дрейпера.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Австрійські народи — **Чехи,** Поляки, Українці, австрійські Німці, Мадяри і полудневі Славяни — утворили провізоричні правительства.

У Відни утворено лїквідаційний кабінет під управою проф. Лямаша, якого задачею є перенести власть і зобовязаня на новоутворені правительства.

Австрійські Німці проголосили окрему державу, не полишаючи в нїй місця для Габсбурґів. Угорщина проголосила републику. Хорватія враз з прочими полудневими Славянами орґанїзує велику Сербію. Чехо-Словаки проголосили независиму републику. Галицькі Поляки злучили ся з Польщею. **Австро-угорські Українцї злучили ся з Україною.**

Відносини подібні як в Росії. Треба буде богато вправности і терпеливости для делеґатів на мировій конференції, щоби полагодити всї ріжниці, які виростуть з причини упадку австро-угорської монархії.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПОКИДАЮТЬ ОДЕСУ.

ПАРИЖ, 2. падолиста. — **АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ОПОРОЖНЮЮТЬ ОДЕСУ, як се доносить телеґрама з Москви до Ціріху.**

ВИННИЧЕНКО ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

КИЇВ, 24. вересня. — Кієвская Мисль" доносить, що **бувший премієр Винниченко вибраний президентом Українського Народного Союза.**

(Український Народний Союз обіймає всї українські партії з виключенем партії українських монархістів).

НА БАЛКАНІ.

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛГАРІЯ ПРОГОЛОСИЛА РЕПУБЛИКУ.

Король Борис уступив з престола.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — **Вісти, які надійшли через Берлїн, доносять, ЩО В ТІРНОВІЙ ПРОГОЛОШЕНО БОЛҐАРСЬКУ РЕПУБЛИКУ І ЩО КОРОЛЬ БОРИС УСТУПИВ З ПРЕСТОЛА.**

Революційний рух розпочав ся під проводом Стамбулївського при співучасти 40.000 армії.

Утворено селянське правительство.

КОПЕНГАҐЕН, 2. жовтня. — Болгарський король Борис, який дня 3. жовтня вступив на престол, уступив.

В Тірновій утворено селянське правительство під проводом Стамбулївського, який від довшого часу був провідником селян в Болгарії.

СЕРБСЬКІ ВІЙСКА В БІЛГОРОДІ.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — **Сербські війска обсадили Білгород, столицю Сербії,** як се доносить урядовий звіт сербського головного штабу.

Німецько-австрійські війска уступили на північний берег Дунаю. Друга сербська армія дійшла до границї Босни. Отсим вся Сербія зістала опорожнена з ворогів.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГОЛОД І АНАРХІЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

АМСТЕРДАМ, 2. падолиста. — **В цїлій Туреччині панує анархія. Кількасот тисяч дезертирів допускають ся масового рабунку на населеню.**

В Царгороді панує голод. Мешканці міста нетерпеливо ожидають прибутя війск алїянтів.

(Продовжене на стор. 5-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодинокe число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

РОЗБИШАЦЬКИЙ НАПАД „НАРОДНОЇ ВОЛІ" НА П.П. Д. КАПІТУЛУ І А. ШАРШОНЯ.

Недавно пан Микола Цеглинський написав у скрентонській „Народній Волі" статю п. з. „Моя справа зі „Свободою", в якій по старому накинув ся на „Свободу", урядників У. Н. Союза і т. д. В тій статі він між иншим написав, що його акту обжалуваня не доручено п.п. Д. Капітулї, А. Шаршоневи і С. Демидчукови, та що зі суду його повідомлено, що се з тої причини, що вони „під арештом".

Чи так дійсно повідомлено зі суду позовника пана Миколу Цеглинського, не знаємо. Можливо, що така інтерпретація вийшла з незрозуміня тексту, або з якої похибки судового клерка при відсилці обжалуваня позовникови. В кождім разі сі слова „під арештом" могли хиба відноситись до п. С. Демидчука, котрий сидить інтернований в стейті Джорджія на підставі обжалуваня, що приїхав до Злучених Держав в часі війни яко чинний австрійський офіцир і на чужий пашпорт. Про нього, розумієть ся, судові власти могли сказати, що він під арештом.

Однак жадним способом сї слова не могли відноситись анї до п. Д. Капітули анї до п. А. Шаршоня, а коли судовий клерк або пан М. Цеглинський змішав їх імена з іменем п. С. Демидчука, то се сталось хиба тільки через непорозуміне або неувагу і похибку.

Безперечно, що тоді пан М. Цеглинський і ґазета „Народна Воля", котра помістила його лист, зробили кривду п.п. Д. Капітулї і А. Шаршоневи, що не провіривши справи, очорнили їх невинно перед людьми, які читають „Народну Волю".

Ми були цілком певні, що обвинене, кинене на п.п. Д. Капітулу і А. Шаршоня — се неправда і тому ми сподївались, що „Народна Воля", котра не старалась провірити справи перед поміщенем листа пана М. Цеглинського, бодай старатиметь ся зробити се опісля та направить заподіяну кривду. Однак „Народна Воля" сеї кривди не старалась направити, а п.п. Д. Капітула і А. Шаршонь можливо, навіть „Народної Волї" з її безосновними напастями і не бачили.

* * *

Тимчасом філядельфійська часопись „Америка" не тільки приняла сю напасть за правду, але ще переінaчила слова „Народної Волї" „під арештом" на „під ключем" (ріжниця в тім є велика, бо як один чоловік зажадає арештованя другого, то сей другий, як зложить „бейл" або поруку, то остаєть ся на волї, одначе він все остає під арештом аж до судового рішеня; хто-ж одначе є „під ключем", то се вже нічого иншого не значить, тільки що сидить у вязниці). Крім того „Америка" ще додала від себе, що п.п. Д. Капітула і А. Шаршонь сидять разом з п. С. Димидчуком **„під ключем, обвинені за політичне перекупство з боку австрійського правительства".**

„Народна Воля" скривдила була на чести і повазї п.п. Д. Капітулу і А. Шаршоня неправдивою вісткою, що вони „під арештом", а „Америка", додавши самовільно видумку, що „сидять під ключем, обвинені за політичне перекупство з боку австрійського правительства", зробила їм, без найменьшої вини з їх сторони, далеко більшу кривду і кинула на них нечувану зневагу, до якої вони не дали найменьшої причини.

* * *

Однак на тім не конець.

„Народна Воля", прочитавши сю видумку „Америки" про „ключ" і про „перекупство з боку австрійського правительства", **пустила ся на нечувані серед людий культурних, чисто божевільні орґії у киданю зневаг на зовсім безвинні особи.**

Вона („Народна Воля") помістила в 129. числі з 31. жовтня с. р. довжезну статю п. з. **„Загадка розвязана",** в якій в найбезличнїйший і підлий спосіб **накинула ся на п.п. Дмитра Капітулу і Алексія Шаршона, представляючи їх яко австрійських аґентів, що ширили в Злучених Державах австрійську пропаґанду за австрійські гроші.**

Сей підлий напад на цілком безвинні особи — се вже така погань і гидь, що їй рівної нема навіть на „американській Україні".

П.П. Д. Капітулї і А. Шаршоневи не то на яві, але певно в снї ніколи не снилось, що їх колинебудь і хтонебудь змішає з вязницями і з австрійською пропаґандою та перекупствами. Оба вони є визначні американські горожани і заслужені українські громадяни; оба вони тїшать ся признанем і поважанем серед усіх горожан у своїх місцевостях і серед цілого українського загалу в Злучених Державах і річ очевидна, що „Народна Воля" у своїх безосновних і підлих напастях на них хотїла їм тільки зашкодити в публичній опінії і позбавити їх тої пошани і того значіня, яке вони собі здобули своєю працею і своїми способностями за довгі літа свого побуту в Злучених Державах.

Не наша річ судити, яка „Народній Волї" за сю злочинну напасть належить ся кара; ми тільки кажемо свою гадку, що сей злочин не повинен минутись їй безкарно, бо тоді честь жадного громадянина не буде безпечна перед її бандитизмом.

* * *

Мусимо і тут зазначити, що сеї розбишацької напасти допустив ся пан **Мирослав Стечишин,** котрий є тепер дійсним редактором „Народної Волї". Ми вже раз остерігали, що сей чоловік зведе ґазету „Народну Волю" на брудну розбишацьку шмату.

Коли уряд Українського Робітничого Союза дальше лишить ґазету в його руках без найменьшої контролї, то се може дуже сумно скінчити ся.

ЗНАЧІНЄ НИНІШНИХ ВИБОРІВ ДО КОНҐРЕСУ.

Нинї, дян 5. с. м. вибори до конґресу у Вашінґтонї. На 96 місць сенаторських має бути вибраних нових 40 сенаторів (32 в 16 стейтах, в котрих каденція тепер кінчить ся, та у 8 по 1 на опорожнені місця); палата послів має бути ціла вибрана, значить будуть вибори у всїх стейтах усїх 435 послів.

Однак хоч вибори до сенату тільки частинні, а вибори до другої палати конґресу, до палати послів, — повні, то сенатські вибори важнійші. Се тому, що сенат має приймити і затвердити міжнародні договори, отже договори мирові і можливі договори пізнійші, як би всі держави утворили Лїґу Народів для розоруженя всїх держав, для удержаня тривалого мира та для здорових взаїмних торговельних зносин.

Се перший раз в історії, що Злучені Держави ведуть війну на території в Европі і на такі великі розміри, а з уваги, що президент Вілсон зумів поставити Злучені Держави на перше місце і здобув їм рішаючий голос, серед републиканської партії повстала завість, аби славу за сей успішний переворот в історії сьвіта не здобула в цїлости партія демократична, бо се могло би утвердити її власть на довгі часи. Длятого републиканцї з усїх сил намагають ся, аби при сих виборах здобути більшість до сенату та ставити перепони заграничній політицї президента Вілсона і в той спосіб здобути собі голос і силу. Аби осягнути більшість, републиканцї мусять мати в сенатї 49 місць. Аби се осягнути, републиканці мусїли би здобути нинї 21 місць (крім 16 своїх опорожнених місць мусїли би ще відбити від демократів 5 місць). Демократи мають опорожнених 24 місць і як дістануть знова на їх місце демократичних сенаторів, то дальше задержать в сенатї свою більшість і будуть мати рішаючий голос.

Вибори до палати послів, хоч вони повні, в сю пору не грають такої ролї як вибори сенатські і тому осередком боротьби властиво є будучий сенат. Однак всетаки і сї вибори мають вагу з огляду на повоєнні реформи, на реформи земельні, промислові в користь робітників, для удержавненя зелїзниць, телеґрафів, телефонів і т. п., для державної контролї цін поживи та промислових продуктів і т. п.

Коли демократи осягнуть більшість в обох палатах конґресу, то се запевнить успіх демократичної полїтики в Злучених Державах; се запевнить успіх для поступових і радикальних змін, за якими є президент Вілсон, а за тим і лїпшу будучність для народу Злучених Держав і для тих народів, що з американською републикою мати-муть зносини.

Длятого обвязком кождого прихильника поступу є нинї підперти демократичних кандидатів до сенату і до палати послів, аби в той спосіб помогти президентови Вілсонови в успішнім переводженю в дїло його плянів.

Є надія, що нинї нарід американської републики пійде за голосом поступу і демократи осягнуть більшість і рішаючу силу в обох палатах конґресу.

Чи Ви сповнили свій обовязок і вступили в члени Української Національної Ради в Парижи, присилаючи рівночасно річну вкладку в сумі 20 долярів або 5 долярів?

НЕМА ВЖЕ АВСТРІЙСЬКИХ І УГОРСЬКИХ СЛАВЯН.

Всї Славяни вже відірвались від Австрії і від Угорщини. Українцї, Поляки, Чехо-Словаки і Югославяни (себто, Серби, Хорвати і Словінцї), які донедавна були в монархії Габсбурґів, уже проголосили свою самостійність і з тою державою, чи з її останками німецькими і мадярськими вже не мають нічого спільного.

Вже нема анї австрійських анї угорських Славян (Італійцї також відірвались від Австрії, а Румуни, які з Італійцями належать до раси романської, відай вже також заявили, що віддїляють ся і від Австрії і від Угорщини).

Про свою долю австрійські й угорські Славяни мають рішити самі, так як се писав президент Вілсон у своїй останній відповіди останному мінїстрови, що ще звав себе „австро-угорським мінїстром заграничних справ". І певна річ, що ніхто так добре не рішить про долю тих народів як власне самі вони.

Ніхто про долю Галичини, північної Буковини й угорської України не може рішити так добре і справедливо, як власне українські народні установчі збори з тих трох країв. Ніхто тим нашим краям не може запевнити такого розвитку і розцьвіту як власне сам нарід.

І нарід тепер там рішає про свою долю і будучність. Серед повоєнної бурі, серед нужди, голоду і руїни нарід вхопив керму свого житя у свої могучі руки і рішає самий про свою долю.

В усїх славянських краях бувщої Австрії і Угорщини нарід самий вже рішає про себе.

Для них вже нема анї Австрії анї Угорщини, анї Габсбурґів.

Українцї вже є горожанами українськими, Чехи чеськими, Югославяни югославянськими. Для них вже не істнує горожанство, чи там підданство австрійське або угорське.

Се має значінє також і для бувших горожан Австрії та Угорщини в Злучених Державах.

Нинї вже не може сказати Українець з Галичини або з Буковини, що він є австрійським горожанином; а Українець з Угорщини не може сказати, що він є угорським горожанином. **Від дня 24. жовтня 1918, коли українські установчі збори Галичини, північної Буковини і угорської України проголосили у Львові ті три наші краї самостійною державою, всї Українцї, що походять з тих країв, без огляду на се чи вони живуть в старім краю чи в Америцї, перестали бути австрійськими або угорськими горожанами, а стали горожанами українськими.**

З уваги на те американські Українцї, що походять з Галичини, Буковини, або з угорської України, а не є горожанами американськими, мають тепер всюди представляти себе **за горожан українських** (Ukrainian citizen).

Се повинні тепер добре тямити Українцї, а також і всї инші Славяни (розумієть ся, також і Румуни та Італійцї, однак в сїй статї ми специяльно звертаємо увагу на Славян) в Злучених Державах і при кождій нагоді се манїфестувати.

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА?

Як нема, то кождий сьвідомий Українець повинен постарати ся, щоб заснувати його.

До заснованя нового відділу У. Н. Союза потреба на початку не меньше як 6 нових членів.

По близші інформації в справі заснованя нового відділу треба зголошуватись листовно на адресу головного рекордового секретаря У. Н. Союза.

S. MILANOWYCZ

P. O. Box 76. Jersey City, N. J.

До Українців в Америці.

Родимцї!

Час, який тепер переживаємо, є виїмковий і він наказує нам застановити ся в дечім над собою.

Жиємо в хвили, коли цїлий сьвіт обхопила страшна епідемічна пошесть, звана інфлюенцою. Маємо нагоду бути сьвідками прикрих наслідків сеї недуги, яка день-в-день кидає на ложе смерти сотки тисяч здорових людий, кріпких мущин, сильних женщин і в житєвім розцьвітї дітий. З них деякі подужають недугу, а деяких недуга подужає.

Злучені Держави, де ми тепер проживаємо — як і всї инші краї — є цїлі обхоплені інфлюенцою. Вона не перебирає у своїх жертвах; нищить безпощадно кождого, кого її вдасть ся звалити з ніг — богато, бідного, старого і молодого.

Майже кождого дня часописи доносять Вам, що тут або там жертвою інфлюенци впав сей або той визначний в житю української суспільности чоловік. Часописи не цитують всїх жертв! Майже в кождій українській кольонії є кілька або кільканайцять случаїв смерти наслідком інфлюенци. Доси відійшло зпоміж нас кілька десяток таких людий, які ще навіть не забирали ся думати про смерть, яким ще усьміхало ся житє і які приготовляли ся до житя.

Так отже пошесть не перебирає в жертвах. Нинї несподївано занедужав тяжко той, який ще вчера був здоровий; за кілька днів його вже не стало між нами. Таких є десятки. Вони — всї ті, що відійшли від нас — не думали ще вмирати. Збирали ся жити, заробляти гріш і по війнї вертати домів до рідні своєї. Та нагло впала на них недуга, заскочила смерть і всї думки їх розвіялись. Вони нинї вже про нїщо не думають; не журять ся родиною; їх не обходить сьвіт цїлий. Але в старім краю родина про них думає, жінка з дїтьми очікують його, свого мужа і батька. Очікують його повороту, ждуть від нього помочи, ратунку від голодової смерти. І многі розчарують ся, многим потечуть ревні сльози, бо даремно будуть очікувати його...

Так, смерть кождому призначена; від неї ніхто не втіче. Але тямити ми повинні, що кождий з нас має на собі якийсь обовязок супроти родини. Кождий батько і кожда матїр повинні знати, що їх обовязком супроти дїтий є: зробити їх людьми і на нічім не скривдити. Батько і матїр повинні всї свої стараня, всї стремлїня звернути на дїти. Вони кождого разу повинні бути приготовані, на случай своєї смерти — дати своїм дїтям, крім инших основ, також матеріяльну основу до житя, так конечну в теперішних обставинах. Щоби дїти не нарікали відтак, не оплакували своїх злиднів.

Де спосіб до сього? Як можна, на случай своєї смерти, забезпечити істнованє своєї родини? — Треба належати до орґанїзації! Треба стати членом Українського Народного Союза! Ваша приналежність до Українського Народного Союза є певною запорукою для Вашої родини!

Памятаймо, що гірку провину супроти родини поповняє той батько, який не забезпечить її на случай своєї смерти. Тому кождий памятай на свій обовязок супроти родини!

Нинї між Українцями в Америцї є сотки таких батьків, які мають велику родину, а не належать до жадної запомогової орґанїзації. Байдужні, легковажні вони! Їх дїти виставлені на кривду і недолю! Такі дїти ніколи не згадають батька щирим словом, бо будуть в серцї чути жаль до нього, що він осиротив їх безпомічних і оставив на ласку чужих людий. Сї батьки повинні застановити ся над долею своїх дїтий, коли не хочуть, щоби через їх байдужність їх дїти стратили свою будучність. Ми всї тяжко горювали і горємо, не даймож, аби наші дїти в горю погибали!

Тому ми кличемо до всїх Українців: — Забезпечуйте свою родину! Вступайте до Українського Народного Союза! Ставайте його членами ще нинї! Не відкладайте на завтра, щоби не було пізно! Ви бачите самі, що лихо не жартує.

А до членів Українського Народного Союза звертаємо ся з покликом: — Приєднуйте нових членів до своєї орґанїзації, а зробите людський і горожанський обовязок. Старайте ся розтолкувати всїм тим, котрі ще не належать до Українського Народного Союза, які користи будуть мати вони і їх родини, коли стануть членами Вашої орґанїзації.

Кличемо отже: Ставайте членами Українського Народного Союза, чим забезпечите свою родину на случай нещастя, а коли у Вашій місцевости нема ще відділу Українського Народного Союза, там зараз закладайте.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

Константин Кирчів, гол., предс.; **Семен Ядловський,** гол. фін. секр.;
Стеф. Милянович, гол. рек. секр.; **Василь Левчик,** гол. касієр.

МАНІФЕСТАЦІЯ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В суботу, дня 26. жовтня с. р. одиниці, що належать до 12 ріжних народностий европейських і азійських, підписали в Філаделфії, Па., „декларацію независимости середно-европейських народів".

Не дасть ся заперечити, що річ се красна і заслугує на похвалу та на признанє, однак, на жаль, самі ті одиниці, що брали участь в сїй манїфестації, заколотили сю сьвяточну хвилю сварками, спорами і взаїмною боротьбою. Ся обставина вказує на **штучність** тої унії, що робила манїфестацію і відбирає їй значінє і повагу. Радше треба було наперед дійти до порозуміня між сими одиницями, що належать до 12 ріжних народностий европейських і азійських, а щойно тоді приступати до спільної манїфестації.

Треба признати, що далеко красше випала **манїфестація за независимостию народів на 4-го джулая с. р. в Філядельфії, Па.**

Тоді були делеґати зпосеред около 30 народностий, котрі в згоді і єдности підписали торжественно спільну декларацію независимости (яка була також поміщена у „Свободі").

* * *

Однак при сім не треба забувати, що ся філядельфійська манїфестація не була нічим иншим **тільки манїфестацією.** Була се манїфестація кільканайцяти осіб при участи філядельфійського населеня.

Так на се впрочім дивлять ся також форенерські ґазети, як польські, чеські, хорватські, словацькі і т. п., котрі написали про сю манїфестацію тільки дуже коротенько, а деякі навіть цілком про неї не згадали.

Одна тільки „Народна Воля" зробила тїй манїфестації не тільки великий адвертайзмент, але назвала се проголошенєм независимости України.

Не треба забувати, що пересада є все пересадою і не треба пересаджувати, бо цілком загубить ся всяку міру. **Независимість України проголосила Українська Центральна Рада, отже представництво цїлого народу України в Києві, столиці України, своїми універзалами, признаними опісля цїлим народом. Оставала ся ще в неволї галицька, буковинська й угорська земля українська. Однак дня 24. жовтня с. р. також і народні представники тих земель зібрались на установчі збори у Львові та проголосили їх независимість.**

Отже независимість цїлої України проголошена вже народом на його власній землї і тепер всї українські землї злучать ся в одну київську републику і тому сьмішно тепер виглядає як „Народна Воля" називає те, що сказав пан Микола Цеглинський у Філядельфії, проголошенєм независимости України, чи — як вона пояснює „не так независимість української держави як независимість українського народу і то цїлого народу, а передівсїм тої части народу, що оставала поза границями української держави, тобто Українців з Галичини".

Таксамо сьмішно виглядають отсї слова „Н. Волї":

> Таким робом проголошенє независимости українського народу не становить уневажненя проголошеної попередно в Києві независимости української держави, а радше доповнює її.

Нам здаєть ся, що пан Микола Цеглинський сам собі не приписує такої сили, аби міг уневажнити в Філядельфії се, що український нарід проголосив в Києві. А також і „доповненя" тут жадного не потрібно. „Доповненє" стало ся на українських установчих зборах в Києві, однак се доповненє полягає в злуцї українського народу, а не в тім, що нібито київська проклямація не була „повна".

Отже нехай „Народна Воля" не пересаджує. Нехай тямить, що фільдельфійська манїфестація була тільки манїфестацією, а не проголошенєм независимости, яка належить до українського народу, зглядно до правно вибраного народного представництва.

ДОПИСИ.

З WEST HAMMOND, IND.

Сумна вістка з Бофало.

Дорогі Братя! Усім вам відомо, що дня 21. жовтня б. р. прийшла тут сумна телеграма, що в Бофало, Н. Й., помер наш краян Йосиф Савка, з Галичини, з повіту бучацького, з села Зеленої. Я його не суджу, бо його вже сам Бог осудив, але пишу правду, щоби була наука для вас, особливо для тих, котрі ще не належать до жадної організації.

Ми є Українцями, тож повинні всі як один належати до своєї рідної організації, до У. Н. Союза. Ті з нас, котрі вже стояли в нашій організації, а відступили тому 11 місяців, чи більше, повинні вернути ся назад, щоб не було запізно, як се стало ся з небіщиком Савкою. Правда, він також стояв в нашім відділі (80) тому 11 місяців і був членом У. Н. Союза більше ніж один рік. Коли минувшого року покликали його до війска, то він все писав до свого брата і просив, аби його не виключувати з товариства, бо він свої належитости буде дальше платити. Свою обіцянку покійний відкладав з дня на день, з місяця на місяць, аж поки не минув приписаний час. Та правда, коли він вернув ся з війска, то заплатив свою належитість за тих пару місяців, але се вже було запізно, бо, як приписує статут нашої головної організації, минув був той час, який є визначений на виключене члена.

Коли я йому радив, аби він не жалував два доляри і виповнив нову аплікацію, він мені сказав: „Я ще сам не знаю... Може я вступлю, але пізнійше".

А тепер бачимо, що з відкладаною роботою стало ся. Поїхав до свого брата до Бофало три тижні тому та вже не вернув ся!... Тільки телеграма прийшла: „Приїдь, брате, на похорон".

Та і тут бачимо, що небіщик і тих гроший, що жалував заплатити наново до організації, і тих, що запрацював, не зхіснував, бо на його погріб щирі Українці складали ся. А найбільше його рідні братя потерпіли, бо мусіли його поховати.

Отож, дорогі братя і ви сестри, звертаю ся до вас та запитую: Чи ся сумна подія не навчить вас обережности? Ми всі мусимо вмирати, але не знаємо де і якою смертию. А чи ми є приготовані до неї, щоб не стало ся щось подібного, як з другими? Та коби то такою смертию умер чоловік самотний — то ще пів біди. А то померший лишає нераз жінку тай кількоро дрібних діточок на ласку божу. Що-ж варта житє такого чоловіка? Ні, братя, ми щось такого повинні здалека оминати, а застосуватись так, як другі нації роблять.

Ви всі дуже добре знаєте, що ми, Українці на вільній землі Вашінгтона, маємо свою українську організацію, маємо свого батька, якого імя: **Український Народний Союз.** Сей наш батько вже не одній сироті тай не одній вдові дав в чорній годині велику поміч, та ще морально підпирає вас своєю часописию, котра все стає в обороні інтересів нашого народу.

Отож, братя і ви сестри, коли ми маємо тільки добра тут у вільнім американськім краю, то не забуваймо, що ми можемо осягнути се добро за дуже малу вкладку. Тож чому ви не станете всі як один членами сеї організації? Таж нас тут в сій місцевости жиє більше ніж сімдесять, а в нашім відділі нема іно щось трийцять, тай то пару є з плейзів. Та у нас, Богу дякувати, нема так, як по инших плейзах, де мешкає з двайцять Українців, а мають межи собою з пять партій, тай називають ся Бог знає як; в нас того нема.

Отож, братя і сестри, звертаю ся з просьбою до вас: Не відкладайте свого обезпеченя на завтра, а зробіть се ще нині. Прийдіть до котрогонебудь урядника нашого відділу, зажадайте виповненя аплікації, а вони вам дуже радо се зроблять. Та не кажіть: „Пощо мені якоїсь-там організації чи товариства! Як буду мати гроші, то мене поховають чи то жінка чи діти, бо буде за що, чи навіть чужий чорний". Та воно се правда, але ти, брате, чи ти, сестро, не знаєш, яка буде твоя смерть. А гріш круглий, як вам відомо, може легко розкотити ся. І що потому станеть ся з вами? Я дуже добре знаю, що богато з наших людий звичайно говорить: „О, мав би я чим журити ся! Хтось мусить мене поховати, як я умру!" Ой, люди, люди! Хто-ж вигадав таке говорити?!

А кілько то є таких, що перед своєю смертию проклинають себе, а навіть свою родину, що нема кому його підчас недуги обійти, ані відвідати, тай жалуєть ся, але запізно. А по смерти нема навіть кому грішного тіла погребати. А хоч місто поховає, то ви дуже добре переконані, що такого закопають як остатну зьвірину.

Отож ще раз кличу до вас, братя і сестри: Ставайте членами нашої організації, У. Н. Союза, бо та організація є найбезпечнійша і найкориснійша для проживаючих в Америці Українців.

Олекса Ґадз,
член 80. від. У. Н. Союза.

З PLAINS, PA.

Інфлюенца в околиці Вілксбери, Па.

Не знаю, як по инших місцевостях, але у Вілксбери й околици еспанська інфлюенца ширить ся в застрашаючий спосіб. В деяких місцевостях умирає денно по 20 до 30 осіб.

В нашій гр.-кат. парохії також богато людий хорує, але доси — хвалити Бога — вмерло лише 3 особи. Братство св. Івана Хрестителя, відділ 223 У. Н. С., стратило одного з найлїпших своїх членів. Йому на імя Павло Гринчишин. Він осиротив жінку і четверо дітий. Друга померша в нашій парохії — се Марія Каршин, жінка предсідателя братства св. Івана Хрестителя. Вона мала всього 27 літ, а оставила сиротами 3 малі дівчатка. Імени третого помершого не знаю; він мабуть не належав до жадного товариства.

В тій місцевости, де я мешкаю (Плейнс), наших людий хорує богато, але ще доси ніхто не вмер; зате Поляки мруть дуже — нераз по двоє або по троє денно в одній хаті. В деяких домах остали ся лише малі діти, бо обоє родичі померли.

Всюди, де лиш чоловік пійде, панує якась зловіща тишина. Зайдеш у місто — всюди тихо, сумно; всі склепи позамикані, крім склепів корінних і реставрантів. Настане вечер, то хоч з міста втікай: сьвітла нема, всюди пусто, людий на улици не видно — хиба переїде з трумною караван, який везе трупа просто на цвинтар, бо до церкви заборонено брати померших.

Деякі люди (таких є доволї в кождій місцевости) не здають собі справи з того, що коло них діеть ся. Хоч люта смерть засіває землю трупами, йому все одно в голові — все нарікає на розпорядженя властий, котрі не позволяють „добрим людям" забавити ся і повеселити ся... Не можна зайти до коршми, не можна собі там в карти пограти — отже нема порядку... Хоч неможна сходити ся на весіля та на хрестини, то люди того не слухають і дальше своє роблять. Коби то вони хоч забавляли ся там прилично; а то позаливають собі палки і давай співати та викрикувати, так що опісля поліція їх розганяє, бо у сусіда, або десь у недалекім від тої „забави" домі, всі в хаті лежать хорі, або навіть 1 чи 2 мерці.

Скажіть ви такому чоловікови, що йому стоїть смерть за плечима, то він сьміеть ся і не вірить.

Хочеть ся мені сказати пару слів до тих немудрих Українців, які не є забезпечені в жадній організації, або стоять в організаціях польських. Ті люди повинні знати, що чужа сорочка ніколи не загріє. Запиши ся, брате і ти сестро, до своєї рідної організації, до Українського Народного Союза. Запишіть ся самі і свої діти, бо тепер дуже богато дітий остануть ся круглими сиротами — то хто їх в недолї заратує? хто їх до себе пригорне? Український Народний Союз заопікуєть ся щиро сиротами по своїх членах, а польські „Звойінзки" того ніколи не зроблять! Ви знаєте з практики, що Поляки ще ніколи для нас добра не зробили, то й для наших дітий не зроблять.

Кождий Українець і Українка повинні бути членами У. Н. Союза!

Йосиф Катулька.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 308, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 10. падолиста, о 1-шій годині пополудни, в гали Граського. Котрий член на сей мітінґ не прийде, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Буде вибір нового уряду, а крім того є инші дуже важні справи до полагодженя. Кождий член повинен свої довги виповнити, щоби було знати, кілько було розходів, а кілько приходів за цілий рік. Нових членів будеть ся приймати до братства даром, а до У. Н. Союза після статута. Отже приходіть, Родимці, і користайте з нагоди, бо ніхто не знає, що кого де чекає. — С. Коробій, предс.; І. Т. Чайковський, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестр. Пресьв. Діви Марії, від. 119, подає до загальної відомости, що річний мітінґ відбудеть ся дня 10. падолиста б. р., о годині 3-тій пополудни, у касієра М. Лїтипло під числом 82 Вашінґтон улиця. Котра членкия не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Всї членицї повинні явити ся і привести з собою ті краянки, котрі не стоять в нашім відділї. Не відкладайте свого обезпеченя з дня на день, бо ніхто не знає, чиє буде завтра. — М. Омелян, предс.; М. Омелян, секр.; М. Лїтипло, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. „Згода", від. 20, подає до відома своїм членам, що мітінґ відбудеть ся другої неділї по першім, 10. падолиста б. р., в гали „Української Хати" під ч. 22 Ґрейлінґ ул. З причини, що в наслідок інфлюенци в нашій місцевости є заборонені всякі зборн, сей мітінґ відбудеть ся без жадних нарад; буде лише збиране місячних вкладок. Кождий член повинен явити ся і заплатити свою належитість. Галя мітінґова буде отворена від години 1-шої до 7-мої пополудни. — Гуньовський, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів, що братські мітінґи, котрі доси відбували ся в трету неділю по першім, відтепер будуть відбувати ся в другу неділю по першім. — М. Ґжиб, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 243, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. листопада в галї Креденса під числом 12057 S. Halsted St. Мітінґ розпічнеть ся точно о 7-мій годині вечер. Кождий член обовязаний явити ся, бо є **важні справи до полагодженя.** Буде касовий звіт з цїлого року і вибір нових урядників. Нових членів будеть ся принимати до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Обовязком кождого члена є придбати хоч по одному членови на той мітінґ і вписати до У. Н. Союза. — С. Микитюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, подає до відома, що на річних зборах дня 21. жовтня б. р. зістав вибраний слідуючий новий уряд: Н. Гаврис, предс.; Н. Забавчук, заступник предс.; Т. Стриек, кас.; І. Дмитрів, заст. кас.; О. Плескун, секр.; К. Ґураль, заст. секр.; М. Боднар і Н. Петрівський, контрольори; М. Василишин і І. Потажний, опікуни хорих; П. Заремба, господар галї. — О. Плескун, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Зап. Січ", від. 75, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що звичайний мітінґ мав відбути ся дня 10. падолиста, але що з огляду на страшну пошесть, яка нас тепер навістила, всякі сходини заборонені, отже і мітінґ є неможливим. Длятого взиваєть ся всіх членів, аби свої вкладки принесли до урядників. Урядники будуть сидїти у мітінґовій гали (то є при 82 Сікот Аве.) дня 10. падолиста, від години 1-шої до 3-тої. Просить ся поодиноко приходити і свої вкладки приносити. Хто не може прийти, нехай передасть свою вкладку другим. Кождий член повинен виповнити всї свої повинности, бо ніхто не знає, що кого завтра чекає. Може Бог відверне від нас сю біду і слідуючий мітінґ відбудеть ся в звичайнім порядку. — А. Шельвах, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройцї, від. 320, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеть ся дня 10. листопада, о годині 3-тій пополудни, в домі Василя Леськова. Просить ся всїх членів явитись, бо є важні справи до полагодженя. — С. Потирай, предс.; П. Мармаш, кас.; В. Байда, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Подаєть ся до відома всїм членам тов-а „Вільна Україна", від. 139, що мітінґ відбудеть ся в гали в Давіс Сквер парку дня 17. падолиста, точно о годинї 2-гій пополудни. Задля важних справ присутність кождого члена є пожадана. — П. Каваців, предс.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ, котрий мав відбути ся дня 20. жовтня с. р. в новій церковній гали, не відбув ся, бо ся галя з причини інфлюенци є замкнена і всякі сходини є заборонені. Отже взиваєть ся всїх членів і членицї висше згаданого братства, щоби до часу, поки галя не буде отворена, приносили свої вкладки за минувший місяць (жовтень) і за слідуючий (падолист) до дому секретаря Т. Титара, 80 Cicotte Ave., Detroit, Mich., в неділю дня 10. падолиста. О годинї 1-шій пополудни зачнеть ся відбирати вкладки і се буде тривати до години 4-тої. Коли би хто не міг своєї належитости принести у висше згаданім часї, може принести і пізнійше, але найдальше до 22-го с. м., бо як члени сего не зроблять, будуть суспендовані. — Н. Романів, предс.; С. Чорний, кас.; Т. Титар, секр.

Михайло Таранько.

ШКІЛЬНИЦТВО В ЯПОНІЇ.

(Конець).

Наука моральности має будити і розвивати совість, має удержувати вихованка в чесноті і вщіпляти в його серце обовязки „природної етики". Привязане дїтий до родичів, вірність в дружбі, стремлїнє до широкого розвитку умових спосібностий і до набуваня як найбільшої скількости знаня, точне вишколене в обранім заводі, почуте обовязку праці для загального добра, честь для конституції, послух супроти обовязуючих законів, пожертвоване для добра рідного краю і пануючої династії — се найважнїйші принципи японського вихованя, се головні завданя японської народної школи.

Властива наука в Японії дізнає ще богато перепон, з причини немислимої ще до пропущеня конечности потрійного вправленя в кунштї читаня, з котрих то трох метод перша особливо потребує дуже богато часу і труду. Є се китайська азбука, яка складаєть ся з 20.000 знаків, що відповідають питомим висловам китайської мови. З тої причини, що мова, лїтература і взагалї китайська культура через довгі віки відгравала в Японії такусаму ролю, як в Европі мова латинська і староклясичні науки, длятого немислимою річию було би Японцям зірвати відразу зі всім культурним дорібком своєї минувшини. І длятого до нині ще мусять японські школярі сліпати цілими днями над великими фоліялами Конфуція, Менчія, Ляочія і прочих китайських учених.

Рівночасно, однак вже значно лекше, слїдує наука писаня краткового, опертого на азбуці званій „Кана". Є се у процена азбука, однак велике множество графічних знаків обтяжує зовсім непотрібно память ученика.

Вкінци мусить молодий Японець, з огляду на вимоги нинїшного шкільництва, вивчити ся фонетичної азбуки европейських народів, яка не представляє великих трудностий, однак, що за тим слїдує, мусить також присвоїти собі бодай одну з европейських мов, нелегких Японцеви до присвоєня, помимо його умових спосібностий. З причин тих методичних і памятевих недомагань властиве образоване молодого Японця розпочинаєть ся доперва по точнім присвоєню собі тих основ, се значить десь в 16-тім році житя.

Середна школа в Японії дає загальне образоване. Наука триває для хлопців 5 лїт, для дївчат 4 роки. Отже японська середна школа не вимагає богато лїт науки, однак висші школи і курси наукові стоять дуже високо. Длятого в Японії можна дуже часто бачити на улицях міст дозрілих; а навіть старих вже студентів.

Предметами науки в середних школах є: наука моральности, рідна мова, мова французька або англійська, всесьвітна історія, географія, математика, науки природничі, фізика, хемія, законодавство, суспільна економія, рисунки і рухові вправи. В середних школах для дївчат програма науки дещо зменьшена: хемії і фізики не вчать зовсім, як також і суспільної економії, зате кладуть більшу вагу на ручні роботи і знанє домашного господарства.

Отже програма наук в японських середних школах дуже велика й обширна. Хлопці палко горнуть ся до книжок, переладовують свої голови множеством всяких відомостий, а через те псують собі очи і здоровлє. Статистика здоровля шкільних дїтий виказує, що 50% загалу учеників хорує на очи, а 20% недомагає з умового перетяженя. Середна школа, як і школи початкові не розвивають в своїх вихованках самостійної праці інтелектуальної. У всїх японських школах карність дуже слаба. Школярські бучі і шкільні страйки там на порядку дневнім і не разять нікого, а навіть власти і загальна опінія стають майже все по стороні учеників.

Японія має 7 учительських семинарій — з тих 6 мужеських, а 1 жіноча в місті Токіо. Всї вони удержувані з державних фондів, а їх мета — достарчати відповідну скількість добрих учительських сил для початкових шкіл.

В двох університетах, в Токіо і Кіото, побирають Японці висше образоване. Кождий з них має 6 факультетів: медичний, правничий, лїтературний, науковий, технїчно-механїчний і агрономічний. Кромі університетів є ще окремі 2 школи медичні, 11 шкіл політично-правничих і 12 лїтературних. Японія має слїдуючі школи заводов (фахові): академія красних штук в Токіо, з окремими відділами для японського й европейського малярства, декораційної штуки, скульптури, архитектури і артистичного промислу; академія музична в Токіо; інститут технїчний, академія торговельна, рільнича, ветеринарійна і військова. Всї ті школи находять ся або в столици держави Токіо, або по більших містах, як: Кіото, Осака, Нагоя, Гірошіма, Йокогама, Нагасакі і т. д.

Виклади по всїх висших заведенях наукових обширні й точні. З них мусять всї слухачі здавати щорічно обовязкові іспити. Взагалї висші заведеня наукові обходять теперішних Японців більше ніж їх сьвятинї, котрі почитують вони лише яко памятники своєї минувшини і скарбниці своєї штуки. Школа є найкрасшим будинком в кождім японськім селї і містї. Нема в Японії тепер місцевости, де не було би початкової школи. Штука читаня і писаня є загальною, для всїх верств суспільних приступною і обовязуючою. Около 5,000.000 дїтий обох полів учить ся в японських школах, а число се з кождим роком постійно зростає. Японці вірять глибоко в науку і відносять ся до неї з релігійною почестію, з тим незмірним обожанєм для зусиль людської думки, яке переняли в спадщині по індійських мудрцях, по великих метафізиках своєї заморської правітчини.

Для жіноцтва має Японія окремі школи початкові, середні, одну учительську семинарію, медичну школу, курси ручних робіт, штуки декораційної і малярської. Висше образоване здобувають собі японські жінки в інституції „Faculte libre de jeunes filles du Japon". Курс наук в тім жіночім науковім заведеню триває 3 роки, а дїлить ся на 2 секції лїтературну й економічну. Вихованю японської жінки надано напрям більше практичний, який приготовляє її до домашного і родинного житя.

Японія має около 100 великих бібліотек і книгозборів, з котрих найбільшою і найбогатшою є цісарська бібліотека в Токіо. „Цісарське Товариство загального образованя" оголошує друком наукові статї зі всїх областий знаня, устроює по краю популярні виклади з сьвітляними образами та видає лїтературно-науковий місячний журнал п. з. „Кай-Куїва", в якім поміщують свої праці всї визначнїйші японські учені і письменники теперішної доби.

Як з сего загального зіставленя видно, наука в Японії що до розмірів так велика, як в жаднім краю на сьвітї, а система навчаня досить невдатна. Полишивши квестію шовінізму і націоналїзму в вихованю, як також вроджену пильність і витривалість Японців, дивуємо ся непомірно, яким чином нарід сей дійшов в так короткім часї до такої великої фізичної і духової сили та краси.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарні „Свободи".

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

(Продовжене зі стор. 1-шої)

ВОРОХОБНЯ СЕРЕД МОРЯКІВ.

Цїсар приказав віддати контролю над фльотою полуднево-славянській народній раді.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — **Моряки на всїх воєнних кораблях австрійської фльоти в Полї піднесли бунт, захопили кораблї у свої руки і заявили, що будуть слухати приказів лише своїх народних рад,** як се доносить телеграма з Будапешту до „Фосїше Цайтунг" в Берлїні.

Нїмецька бездротна телеграма доносить, **що на підставі цїсарського розпоряджeня австро-угорська фльота має бути віддана під контролю полуднево-славянської народної ради,** яка відбуває свої засїданя в Загребі, столиці Хорватії.

Причина відданя фльоти полудневим Славянам.

АМСТЕРДАМ, 2. падолиста. — Одною з головних причин, задля котрих австро-угорське правительство рішило передати свою фльоту полудневим Славянам, було те, щоби запобігти, аби фльота не попала ся в руки Італїйців.

Департамент австро-угорського мінїстерства маринарки оголосив розпоряджене, в якім дав позволене, щоби всї моряки, які не належать до полуднево-славянських народностий, повернули на стало домів. Не лише воєнні кораблї, але й всї корабельні варстати і будинки, приналежні до маринарки, передано полуднево-славянській народній радї.

Місто Трієст в руках соціялїстів.

АМСТЕРДАМ, 2. падолиста. — **Намісник Трієсту передав власть комітетови, зложеному зі соціялїстів і Словінців.**

Чехо-Словаки і полудневі Славяни радять над услівями розему оружа.

КОПЕНГАҐЕН, 2. падолиста. — Телеграми з Відня доносять, що делеґації Чехо-Словаків і полудневих Славян відбули в четвер засїдане, на якім радили над услівями розему оружа супроти Австро-Угорщини.

По засїданю спільна делеґація під проводом чесько-словацького мінїстра заграничних справ, Бенеша, відїхала до Парижа, щоби свої рішеня предложити дипльоматичній конференції аліянтів.

Австрійські війска опускають французький фронт.

ПАРИЖ, 2. падолиста. — **Австрійські війска, як находили ся на нїмецькім фронтї коло Вердену, повертають назад до Австрії,** як се доносять протоколи Австрійців, взятих Американцями в полон.

Боротьба між мадярськими і боснїйськими війсками.

КОПЕНГАҐЕН, 2. падолиста. — Остання телеграма з Берлїна доносить, **що на улицях Будапешту прийшло до кровавої битви між мадярськими і боснїйськими війсками.**

Від того часу всяке телеграфічне і телефонїчне получене між Будапештом і Берлїном зістало перерване.

Обезпечене цїсаря Карла заризиковне.

СТОКГОЛЬМ, 22. жовтня. — Норвеська часопись „Фарманд" доносить, що австрійські асекураційні компанії віднесли ся до ріжних асекураційних компаній в Норвеґії, щоби сї перебрали на себе частину великих асекураційних поліс на житє цїсаря Карла. Однак жадна норвеська компанія не хоче брати на себе так великого ризика.

В НІМЕЧЧИНЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УСТУПЛЕНЕ ЦЇСАРЯ ВІЛЬГЕЛЬМА Є ПОРІШЕНОЮ СПРАВОЮ.

Цїсар має находити ся в головній нїмецькій кватирі.

ПАРИЖ, 2. падолиста. — Часопись „Тем" помістила чорним друком отсю телеграму зі Женеви:

„Уступлене цїсаря Вільгельма II. можна вже вважати довершеним фактом. Урядове його проголошене відложено на відповідну хвилю".

Инші вісти знова доносять, що цїсар Вільгельм не хоче уступити з престола. По засїданю воєнного кабінету, на якім обговорювано справу його уступленя, цїсар мав утечи до головної кватири військової, як се доносить з Ціріху телеграма до часописи „Лє Журналь".

Нїмецький цїсар уступить по заключеню розему оружа.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Послїдні вісти доносять, що нїмецький цїсар вже підписав своє уступлене з престола. Проголошене відложено на пізнійше на просьбу князів, які боять ся, що воно мало би великий вплив на мораль загалу.

Сказано, **що цїсар підписав акт в справі уступленя в середу та що він буде проголошений, скоро лише буде полагоджена справа розему оружа.**

Нїмецький цїсар готовить ся вже до Швайцарії.

ЖЕНЕВА, 3. падолиста. — Десятки пакунків, заосмотрених в монограми Гогенцолернів, прибули в протягу останного тижня до палати „Буонас" над озером „Цуґ", в середній Швайцарії.

Палата, на якій повіває нїмецький прапор, є власностию нїмецького барона Кляйста.

Баварський король домагаєть ся престола нїмецького.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Баварський премієр повідомив Берлїн, що баварська королївська родина жадає для себе цїсарського престола на случай уступленя цїсаря Вільгельма, як се доносить соціялїстична часопись „Ляйпціґер Фолькс Цайтунґ".

—o—

СІЧОВИЙ РУХ В НЮ ЙОРКУ.

Товариство „Січ" ім. Богдана Хмельницького, відд. 1-ший С. О. У. в Злучених Державах, просить всїх нюйорських Українців на дуже цїкавий відчит, котрий виголосить нюйорський січовик, М. Сурмач, на тему „Фізична культура а медицина", в середу, дня 6. листопада б. р., о годинї 7.15 вечером, в гали концертовій Укр. Народного Дому при 217-19 E. 6-th St.

Просимо всїх тих, котрі люблять „Січ" і всїх тих, що не люблять Січи, хлопців і дївчата, старших женщин і мущин, соціялїстів і не-соціялїстів — одним словом: всїх.

Вступ вільний.

Товариство Січ в Ню Йорку.

ПОДЯКИ.

Отсим складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділене менї з фонду убогих запомоги в сумі $50, котра підпомогла мене в часї маєї слабости. Тож желаю У. Н. Союзови як найбільших успіхів, щоби У. Н. Союз зріс в сотки тисяч членів, бо се найщирійша і найтіпша орґанїзація, котра підпомагає своїх членів в разї хороби.

При тій нагоді звертаю ся з просьбою до моїх краянів з повіту підгаєцького, котрих знаю богато лично, а котрі не належать анї до У. Н. Союза, анї до якоїсь иншої орґанїзації. Питаю ся раз одного краяна, чи він належить до якої орґанїзації. Він каже: нї. Питаюсь, чому. Він каже: „Бо я вже маю посмертне в кишени!" Подумав я: „Краянцю! В твоїй голові посли недобрі радять". Заробив одну тисячку та вже не боїть ся і смерти.

Або наведу другий факт, котрий лучив ся тому кілька років взад, як помер наш краян Яким Кикіш, з села Раковець. Покійний не належав до жадної орґанїзації, а як помер в Бутлер, Па., то складали ся хто кілько міг, щоб похоронити його тіло. Тож подумайте, краяни, чи не соромно такому, котрий не належить до орґанїзації?

Тож раджу Вам, дорогі краяни, під теперішну хвилю виповнити дві важні точки: перша точка забезпечити житє на случай довгої слабости або калїцтва; друга точка — купити бонди Свободи, знести кайзерську неволю і видобутись на свобідну волю. Тих двох точок не відкладайте, тих дві точки найважнїйших сей час виповняйте! — **Кренціґлова Іван,** член 401 відділу У. Н. Союза, в Сайксвіл, Па.

Я низше підписана, вдова по бл. п. Михайлови Бохна, складаю Хв. Урядови У. Н. Союза сердечну подяку за виплачене менї посмертної запомоги по моїм покійнім мужови, в сумі 1.000 долярів. Желаю Вам, Панове, здоровля до праці при кермованю нашої так славної орґанїзації, нашого славного У. Н. Союза, і бажаю, щоби та наша потїшителька вдів і сиріт зросла на міліони, та щоби сіяла межи всїми орґанїзаціями, як королева. — З глибоким поважанем, **Катерина Бохна,** з Алентавн, Па.

ПОЗІР! УКРАЇНЦЇ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЇ! ПОЗІР!

Заходом укр. тов-а „Просьвіта" в Ню Йорку, від. 1. У. Н. Громади

відограє

Драматичний Кружок У. Н. Громади

ПРЕДСТАВЛЕНЄ

„НАЙМИЧКА"

Драма в 5-ох діях, Івана Тобілевича (Карпенко Карий)

В НЕДІЛЮ, 10. ПАДОЛИСТА (Новембра) 1918

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-19 Іст 6та ул., Ню Йорк.

Початок о год. 6-тій вечером.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Василь Микитович, 45 лїт, хазяїн .... п. М. Мелешко
Мелашка, молодиця, його робітниниця .... п-нї Ю. Мулярчук
Дїд, мірошник, його робітник...... п. А. Порило
Панас, парубок, його робітник... п. Й. Вацлавський
Маруся, [illegible]
Пилип, молодий москаль, гусарин .... п. П. Безталанний
Аблакат .... п. І. Побідинський
Борох, шинкар .... п. Й. Шаровський
Рухля, його жінка .. п-нї М. Мельник
Янкель, їх син, лїт 15 ...... п. Е. Д.
Харитина, сирота, їх наймичка...
.... п-на А. Грещуківна
Парубки, дївчата, молодиці й москалї.

Цїна тикетів: І. ряд 75 цнт.: II. ряд 50 цнт.; III. ряд 35 цнт.

Музика перворядна.

Дорогі родимцї!

Під теперішну хвилю не треба нам тільки сидіти в дома й нічого не бачити. Тому просимо прийти на представлене п. з. „Наймичка", а певно що не пожалуєте. Драма ся є дуже займаюча і поучаюча, а відограна буде Аматорами Укр. Нар. Громади. Тому просимо не забудьте, а приходіть всї 132-134

На сїм представленю будемо принимати в члени Тов. „Просьвіта" без вступного.

Комітет Укр. Тов. „Просьвіта".

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарнї „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую **ІВАНА МИСЬКІВ** і доношу йому, що його син Стефан помер 27-го жовтня а жена лежить хора. Близші відомости дістане, коли звернесь до своїх краянів Михайла Миськова і Блажея Свіршко, Curtis Bay, Md. 130-32

Пошукую свого шваґра **ВАСИЛЯ ДЕМЧУКА.** Давнійше перебував в Монтреал, в Канадї. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: TYMKO HNATIUK, Box 559, Hudson, N. Y. 30-32

Пошукую своїх шваґрів **ФРАНКА СТАХІВ і ТОМКА ВОЛОЩАКА,** з села Старий Милятин, повіт Камінка Струмілова. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: ANDREW TYMCHYSHYN, 767 McKinstry St., Detroit, Mich. 30-32

Пошукую свого шваґра **ЙОСИФА МАЛІЧОВСЬКОГО,** з села Корінці, коло Бірча, повіт Добромиль. Перебував в Yatesboro, Pa. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: MICHAEL KALINCHAK, 55 Visey St., Newark, N. J. 31-33

Пошукую своєї краянки **АНАСТАЗІЇ КУХТА** з села Нивиць, почта Топорів, повіт Радехів. Має перебувати в Ню Йорку. Маю для неї лист з Італії. Хто би о нїй знав або вона сама, прошу зголоситись на адресу: BILL FEDENYSZYN, Box 381, Painesdale, Mich. 131-33

Пошукую свого сина **ОСИФА ШЛЯҐА.** Має перебувати в стейтї Пенсильванія. Хто подасть його точну адресу, дам 10 долярів нагороди. Голоситись прошу на адресу: ANASTAZIA SZLAGA, 29 Mangam St., Cohoes, N. Y. 131-33

НА ПРОДАЖ. 96 акрів. Новий дім, афльова стайня, 1000 дерев брoскви, сади яблок, потік, пасовиско, дерево. Віддасть дешево при скорій продажи. J. R. MILLIKEN, R. D. 5, Lisbon, Ohio. 131-34

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

в нюйорськім стейтї. Я єсьм тут також фермером. В справі купна або близших інформацій пишіть на адресу: MIKE WARCHOLAK, Box R. F. D. 1, Greenfield Ctr., N. Y. 131-36

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Важна увага.

З огляду на те, що українські повіти Галичини, Буковини і Угорщини відірвали ся від австро-угорської монархії і прилучили ся до гетьманської України, а австрійське правительство приняло се до відома, Українці, які доси були австро-угорськими підданими, є тепер горожанами України. Тому у військових квестіонарах, на питанє: „котрої держави ви є підданим або горожанином?" — галицькі, буковинські і угорські Українці мають відповідати, що є горожанами України.

Посмертна згадка.

Минувшого понеділка (28. жовтня) помер на інфлюенцу о. Йосиф Курило грецько-католицький парох в Маганой Плейн, Па. Покійний полишив жінку і двоє дітий.

Померли в Олифанті.

Нам доносять з Олифанту, Пенсильванія: — Бушуюча інфлюенца скосила між нами слїдуючих чесних і знаних Українців: Михайло Єх, літ 50; Юрко Ґума, понад 50 літ; Олекса Прокіпчак, 34 роки, оставив жінку і четверо дітий, працював у фірмі Босака; Іван Мостівський, молодший, помер в 35 році житя, оставив жінку і шестеро дітий; Яків Кисільовський, син Данька і Розалії, помер в 23 році житя; Стефан Шкірпан, 45 літ, полишив жінку і пятеро дітий.

Зелїзнича катастрофа в Брукліні.

Минувшої пятниці о годині 7-мій вечером недалеко Мелбон улиці в Брукліні, Н. Й., наступила катастрофа в підземній зелїзниці. Поїзд, який мав пять возів, їхав з цілою силою з Ню Йорку до Куней Айленд і в згаданім місци, де є сильний закрут, вискочив із шин. Всї пасажири в першім возї убиті, в другім більшість є убитих, а прочі всі є тяжко ранені. В інших возах було много ранених. Машиніст остав ся при житю. На другий день його арештовано і приведено перед слїдчу комісію, яка складаєть ся з окружного прокуратора, нюйорського майора і поліційного комісара Ню Йорку. Жертви катастрофи: 85 убитих і понад 100 ранених. У виказї убитих і ранених нема ніодного українського імени.

Розевелт хоче самостійної України.

Теодор Розевелт, бувший президент Злучених Держав, обговорюючи в листі до редакції вашінґтонської часописи „Стар" справу мирових переговорів і їх цїлий, каже: — „Ціла Польща мусить бути окремою державою з доступом до Балтійського моря; Фінляндія, Балтійські провінції, Литва і Україна мусять бути абсолютно так независимими від Німеччини, як і від Росії; Чехословаки і Югославяни мусять бути независимими; Румуни зі східної Угорщини мусять бути приділені до Італії; Греки мусять мати забезпечені свої права; Царгород мусить бути вільним містом".

Домаганя американських соціялістів; домагають ся самостійности для України.

Екзекутивний комітет американської соціялістичної партії переслав до парляменту Злучених Держав слїдуючу заяву: — „Сьвіт є потрясений до основ. Всюди підносить ся нарід. Революція обхопила Росію; Болгарія Австрія і Німеччина є в її початках. Соціялісти в Англії, Франції й Італії говорять з міцнійшим авторітетом. Ми є сьвідками народженя нового сьвіта. Соціялістична партія Злучених Держав є частию міжнародного соціялістичного руху. І яко такі, ми говоримо до вас, парляментарних послів, в інтересі робітників Злучених Держав і цїлого сьвіта: мир надходить. Ми жадаємо, щоби імперіялістичні та реакційні сили в нашім власнім краю і в краях союзників не мали змоги наложити такі домаганя і условя, які унеможливили би правительствам або народам ворожих країв приняти пропоноване завішенє оружа. 1 — Ми жадаємо, щоби при надходячім мирі пристосовано до останної точки принцип самоозначеня народів, з правом, що всї угнетені народи центратральних і аліянтських держав мають рішати справу свого власного істнованя. 2 — Ми жадаємо, щоби російському народови дати повну свободу рішати свої внутрішні справи і забезпечити ненарушимість російської територій, а також ненарушимість Фінляндії, Балтійських провінцій, Польщі, Литви, України та инших погранич-них земель. 3 — Ми жадаємо, щоби теперішні вступні і дальші мирові переговори проваджено з точними захованем принципу отвертої мирової угоди, заключеної явно. 4 — Ми жадаємо, щоби в остаточній мировій нараді взяли участь повновластні представники угнетених народів, а також економічних і політичних організацій робітничої кляси всїх країв. 5 — Ми жадаємо, щоби представникам робітничих і соціялістичних груп дати дозвіл взяти участь в міжнародній конференції для виміни гадок між робітничим групами воюючих і невтральних держав. 6—Ми домагаємо ся, щоб американське правительство відказало ся брати під увагу якінебудь пропозиції економічної війни по війні". — Американські соціялісти в останних часах стали рішучо по сторонї президента Вілсона, попираючи його всїми силами в його мирових змаганях. Вони апробували без застереженя його чотирнайцять точок мирових; разом з президентом стали до рішучої боротьби проти републиканської реакційної партії, якої цїли йдуть в розріз з духом і вимогами часу.

Нірінґ каже, що війна вже покінчена.

Професор Скат Нірінґ, соціялістичний кандидат на посла до парляменту з 14 виборчого округа в Ню Йорку, підчас публичної дебати зі своїм противником, републиканським кандидатом Фйорельльом Ля Ґардьою, який є майором в американськім летничім корпусі, заявив йому, що війна є вже покінчена, а мир є питанем кількох днів. „Мій противник — говорив Нірінґ — вдаряє на війну. Він не може зрозуміти, що війна в дійсности є вже покінчена, а остаточний її конець є лише питанем кількох днів. Коли він або я пійдемо до парляменту, нас стрінуть там не воєнні справи, але мира і відбудови. Війна вже є покінчена. Але війна між плютократією і робітниками продовжаєть ся. Вона йде в цїлім сьвітї. Старий сьвіт відходить, а новий повстає".

Признанє для Вілсона.

Грабен, найкрасша торговельна улиця в Празї, перенавана тепер на Вілсон, в честь президента Вілсона. Італійські ірредентисти, як доносить телєграма з Риму, рішили вибудувати в Тренті і Триесті памятник для президента Вілсона, яко признанє за його боротьбу о право народів рішати про себе.

Майнери представляють свої домаганя президентови Вілсонови.

Майнери з копалень мягкого угля, які просили адміністратора опалу о підвишку, і не одержали її, віднесли ся з просьбою до президента Вілсона, щоби він переглянув їх домаганя.

Молоко знова подорожіло.

З днем 1-го падолиста цїна молока пійшла знова вгору. Фляшка молока першої якости коштує вже 18 центів, другої якости 16 центів, кварта машинового молока 13 центів. Таку цїну усталила федеральна адміністрація поживи. Почувши про підвишку цїни на молоці, робітники в Ню Йорку, які розвозять молоко по домах, зійшли ся на спільні наради над справою страйку. На нарадах ухвалено домагати ся від молочних компаній підвишки платнї до 35 долярів тижнево, 2% комісового і один день в тижни вільний від працї. Коли компанії не згодять ся на сї домаганя, 4.000 робітників ухвалило вийти на страйк.

Пекарі дістали підвишку.

Около 5.000 нюйорських пекарів, які грозили містови ґенеральним страйком, одержали 6 долярів підвишки платнї тижнево.

Четверта позичка свободи.

Сума четвертої позички свободи перейшла означену норму, як доносить міністерство фінансів. Всї федеральні резервові округи перевисшили означену для них суму. Бостон перевисшив о 26%, Річмонд о 23%, Філядельфія о 19%, Клівленд о 16%, Миннеаполіс о 14%, Ст. Луіс о 13%, Атланта о 12%, Доллас о 11%, Ню Йорк о 11%, Шікаґо о 10%, Канзас Сіти о 9%, Сан Франціско о 5%. Стан представляєть ся, як слїдує:

Округ:	Мав підписати:	Підписав:
Бостон	$500,000.000	$632,221.850
Річмонд	280,000.000	345,000.000
Філядельфія	500,000.000	598,500.000
Клівленд	600,000.000	696,536.000
Міннеаполіс	210,000.000	239,616.350
Ст. Луіс	260,000.000	295,117.900
Атланта	192,000.000	215,653.250
Доллас	126,000.000	140,744.600
Ню Йорк	1.800,000.000	2.000,000.000
Шікаґо	870,000.000	959,529.250
Канзас Сіти	260,000.000	284,958.350
С. Франціско	402,000.000	426,000.000

Разом підписано 6.866,416.-300 долярів.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".